

culturele
ANBI

388e concert
woensdag 25 april 2018
20.00 u

**SEVERIN VON
ECKARDSTEIN,**
PIANO

TIANWA YANG, VIOL

FRANZISKA HÖLSCHER,
VIOOL

NIMROD GUEZ, ALTVIOOL

DANJULO ISHIZAKA,
CELLO

Deventer Schouwburg
Grote Zaal

Onze concerten worden mede mogelijk
gemaakt door een bijdrage van de
Gemeente Deventer in het kader
van een 'Kleintje Cultuur'

PROGRAMMA

Mieczyslaw Weinberg (1919-1996)
Kwintet voor piano en
strijkkwartet op. 18 (1944)
Moderato con moto
Allegretto
Presto
Largo
Allegro agitato

pauze

Antonín Dvořák (1841-1904)
Kwintet voor piano en strijkkwartet
in A gr. t. op. 81 (1887)
Allegro, ma non tanto
Dumka: Andante con moto
Scherzo (Furiant): Molto
vivace
Finale: Allegro

*'Severin von Eckardstein
and Friends'*

Severin von Eckardstein (Düsseldorf, 1978) was in 2003 winnaar van de eerste prijs op het Koningin Elisabeth Concours in Brussel. Hij is sindsdien meerdere malen opgetreden in de serie 'Meesterpianisten' in het Concertgebouw. In 2005 gaf hij een indrukwekkend solorecital in onze serie en in 2014 trad hij met zijn kamermuziekvrienden bij ons op met pianokwartetten van Dvořák, Mozart en Brahms.

Tianwa Yang is een groot viooltalent. Toen ze twaalf jaar was hoorde Isaac Stern haar op zijn beroemd geworden reis door China. Hij nodigde haar meteen uit op te treden in de Verenigde Staten. Een jaar later werd haar uitvoering van Paganini's 24 Caprices op cd opgenomen. In 2003 kwam ze naar Duitsland voor een studie kamermuziek.

Franziska Hölscher won op 17-jarige leeftijd de eerste prijs op het internationale 'Rundfunkwettbewerb' in Praag. Zij is een hartstochtelijk executant van kamermuziek en trad op met o.a. Martha Argerich, Martin Helmchen, Christian Poltéra en Antje Weithaas.

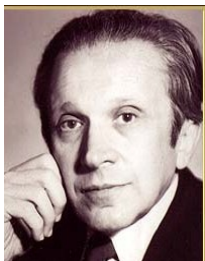
Nimrod Guez is behalve altviolist ook een bekend barokviolist. Zijn internationale carrière als altviolist bestaat uit functies als groepsaanvoerder in belangrijke symfonie-orkesten en optredens in kamermuziekverband.

Danjulo Ishizaka, van Duits-Japanse afkomst, studeerde in de Verenigde Staten en aan de 'Hanns Eisler Hochschule für Musik' in Berlijn bij Boris Pergamenschikov. Hij won vele prijzen, o.a. de internationale 'Caspar Cassadó Cello Competition', het ARD Wettbewerb in München en in 2002 de Grand Prix Emanuel Feuermann in Berlijn.

'Twee Pianokwintetten'

Na 1750 verandert er in een tijdsbestek van zo'n veertig jaar zeer veel in de muzikale uitingvormen: de Barokperiode is ten einde; concerto grosso, suite en sonate met basso continuo behoren tot het verleden. Symfonie, strijkkwartet en diverse vormen voor strijkers in combinatie met klavier komen tot ontwikkeling: het pianotrio (klavier, viool en cello), pianokwartet (klavier, viool, altviool en cello) en pianokwintet. Bij die laatste bezetting wordt aan het pianokwartet een tweede viool toegevoegd - en ontstaat dus een combinatie van klavier en strijkkwartet -, maar ook wel een contrabas (denk aan Schuberts *Forellenkwintet*). Ook ontstonden rond deze tijd varianten: pianokwintetten en -kwintetten bestaande uit klavier en blazers.

Luigi Boccherini pionierde in het genre en schreef maar liefst twaalf kwintetten voor klavier en strijkers, maar de bekendste pianokwintetten zijn waarschijnlijk wel die van Schumann en Brahms, alom bekend en geliefd, op de voet gevolgd door andere hoogtepunten uit de 19e eeuw, zoals het *tweede pianokwintet van Dvořák* - dat vandaag klinkt - en dat van César Franck. Op concertprogramma's komt het pianokwintet niet zoveel voor, maar aan de componisten ligt dat niet: in de 19e en 20e eeuw werd er behoorlijk wat geschreven voor deze combinatie van instrumenten. Bekende pianokwintetten uit de 20e eeuw zijn bijvoorbeeld die van Elgar en Sjostakovitsj. Belangrijke hedendaagse componisten als Elliott Carter en Thomas Adès schreven ook voor deze bezetting.

De muziek van **Mieczysław Weinberg** beleeft een opmerkelijke renaissance. In recente muziekhandboeken zoals bijvoorbeeld Francis Maes' *Geschiedenis van de Russische muziek* (1996) komt de naam Weinberg nog helemaal niet voor en pakweg vijftien jaar geleden was zijn muziek nog nauwelijks te beluisteren. Na pionierswerk door musici als Mstislav Rostropovitsj, Gidon Kremer en heden ten dage het Danel Kwartet, beseffen muzikliefhebbers dat achter de naam Weinberg een groot componist schuilgaat. Zijn familie was afkomstig uit Bessarabië, een landstreek ongeveer overeenkomend met het tegenwoordige Moldavië. Na de in 1903 tegen de joden gehouden pogroms, waarbij familieleden omkwamen, verhuisden zijn ouders naar Warschau, waar zijn vader als musicus werkte bij het Joods Theater. Mieczysław studeerde piano en componeerde al op jonge leeftijd. Tijdens de Duitse invasie in 1939 vluchtte hij naar Rusland. Zijn ouders bleven in Polen en kwamen om. Waarschijnlijk om zijn joodse afkomst te verbloemen werd hij in Rusland ook bekend onder de naam Wainberg of Vaynberg. De grensbeambte vond bovendien de voornaam Mieczysław te ingewikkeld en veranderde deze in Mosej, met als gevolg dat de naam van de componist ook tegenwoordig nog wel opduikt als Moshe Wainberg. Via Wit-Rusland en Tasjkent belandde Weinberg uiteindelijk in 1943 in Moskou, waar hij op voorspraak van Sjostakovitsj een positie kreeg. Weinberg is tot zijn dood in Moskou blijven wonen. De oorlogsjaren betekenden een relatieve luwte voor de kunstenaars, maar na de oorlog nam de repressie door de staat weer toe. Ook laaide het antisemitisme weer op en in 1948 werd Weinbergs schoonvader, directeur van het Joods Theater, door de geheime politie gevangen gezet en vermoord. In 1953 werd Weinberg, die net als Sjostakovitsj altijd een koffertje had klaarstaan voor het geval hij zomaar op een nacht bezoek zou krijgen van de geheime dienst, zelf gearresteerd. Sjostakovitsj probeerde hem met een brief aan Beria (hoofd van de geheime politie) vrij te krijgen, maar waarschijnlijk ontsnapte Weinberg aan de dood door het plotselinge overlijden van Stalin, toen er machtsstrijd en chaos ontstond, waarbij Beria het onderspit delfde en kort daarna werd vermoord.

Weinberg en Sjostakovitsj zijn altijd goed bevriend geweest en lieten elkaar vaak hun composities zien ter beoordeling. Weinberg liet een omvangrijk oeuvre na, waaronder 25 symfonieën en 17 strijkkwartetten. Het *pianokwintet* werd op 18 maart 1945 ten doop gehouden door pianist Emil Gilels en strijkers uit het orkest van het Bolsjoi Theater. De muzikale spanning wordt in dit werk hoog opgevoerd: wrange en onbarmhartige passages worden afgewisseld met momenten van verstilde, haast etherische schoonheid, soms ook mysterieus. Het lijkt alsof de verschrikkingen van de oorlog, misschien de vlucht van Weinberg zelf voor het oorlogsgeweld en zijn vervolging als jood, hierin verklankt worden. De muziek is daarmee indrukwekkend van begin tot eind.

Het *Moderato con moto* volgt in grote lijnen de sonatevorm: expositie van twee hoofdthema's, doorwerking en reprise van het eerste thema tot slot. In het tweede deel *Allegretto* wordt een kort thema gepresenteerd, gevolgd door variaties die een heel scala aan stemmingen doorlopen. Na reprise van het thema verandert de muziek plots, waarna deze in serene sfeer afsluit. Een korte, dalende toonreeks en een wals, afwisselend melancholiek en sardonisch, zijn het basismateriaal voor het *Presto*. Het vierde deel *Largo* begint met een lange melodische lijn, unisono gespeeld, waarna spaarzaam harmonische ondersteuning wordt toegevoegd. De viool herneemt de beginmelodie, nu klinkend als een elegisch gezang. De piano zet een lange solopartij in en gaandeweg verstilt de muziek, wordt weids en als 'uit de verte'. De strijkers pakken daarna de draad weer op. Dit deel imponeert als het emotionele hart van de compositie. In het krachtig openende *Allegro agitato* klinkt ineens een onvervalste 'jig'. Het hoofdthema uit het eerste deel wordt geciteerd, waarmee de eenheid van de compositie benadrukt wordt.

Antonín Dvořák heeft bij muzikliefhebbers nauwelijks nog introductie, en de meesten zullen zijn *pianokwintet op. 81* ook kennen. Het is één van de bekendste werken uit het genre, en terecht: Dvořaks pianokwintet telt een schat aan prachtige melodieën, thema's, neventhema's, blaakt van vitaliteit, kent verfijning en ontbeert ook de emotionele lading niet. Daarbij is zijn handtekening, die wortelt in de lange en rijke Boheemse muziektraditie, zeer duidelijk

herkenbaar. De muziek ademt de Boheemse natuur in al haar vezels en heeft een onvervalst folkloristisch temperament.

Joop Leijendeckers

SEIZOEN 2018-'19

Maandag 8 oktober 2018

Klenke Quartett, Harald Schoneweg, altviool

Strijkkwartetten: Debussy, Schumann: nr. 1

Strijkkwintet: Mozart KV 516 in g

Woensdag 21 november 2018

Severin von Eckardstein, piano

Franziska Hölscher, viool

Teunis van der Zwart, natuurhoorn

Ligeti: Hoorntrio. Schumann: Sonate voor viool en

piano nr. 2 op. 121 en Adagio en Allegro voor hoorn

en piano op. 70. Brahms: Hoorntrio op. 40

Dinsdag 18 december 2018

Pavel Kolesnikov, piano

Brahms: 3 Intermezzi op. 117 Beethoven: Sonate op. 7

Tsjakovsky: enkele miniaturen voor piano

Louis Couperin: Suite in A, Pavane in fis

Maandag 28 januari 2019

Brodsky Quartet 'In Memoriam'

Strijkkwartetten: Sjostakovitsj: nr. 7.

Puccini: Chrisantemi. Karen Tanaka: 'At the Grave of

Beethoven'. Mendelssohn: op. 80

Dinsdag 19 februari 2019

Maarten Koningsberger, bariton

The Atlantic Trio, piano, viool, cello

Programma rondom volksliederen van Beethoven,

Brahms, Ravel en Copland.

Maandag 11 maart 2019

Van Baerle Trio

Pianotrio's: Brahms: nr. 3. MacMillan: 14 little pictures.

Schubert: nr. 2 in Es, D929 (originele -lange- versie)

Dinsdag 26 maart 2019

OXALYS (strijkers) Aleksandar Madžar, piano

Ropartz: Trio voor viool, altviool en cello

Mozart: Pianokwartet nr. 2 in Es, KV493

César Franck: Pianokwintet

u ontvangt de folder begin mei

Concertprogramma's en recensies:
www.kamermuziek-deventer.nl